

NYHET FRÅN GREPPA NÄRINGEN

Foto: Anuschka Heeb

Effektivt med små fältdammar

01 mars 2016

Brittiska forskare anlade tio små fältdammar för att fånga upp jord som eroderar från åkermarken. Dammarna visade sig kunna fånga upp stora mängder jord, men variationen mellan år och platser med olika jordarter var stor.

När vattnet i diken och vattendrag är brunt är det oftast för att det är jord i vattnet. Om det är jord i vattnet är det ofta också hög fosforhalt. Jorden kan komma från erosion i själva dikeskanten eller åfåran men den kan också komma från matjorden på kringliggande åkermark.

Brittiska forskare anlade tio små fältdammar som bara var några tiotals kvadratmeter stora och grävdes på fyra gårdar med tre olika jordarter: sandjord, mo-/mjälajord och lerjord. Under tre år fick dammarna ta emot ytavrinnande vatten och i vissa fall dränerings- eller dikesvatten och mängden jord och näringshalten i den mättes. Det var små områden på mellan 1 och 50 hektar som avvattnades till dessa dammar. Utformningen gjordes med norska dammar som förebild med en omväxlande grund del på 0,5 meters djup och en djuphåla på cirka 1 meters djup.

70 ton jord rann av

Fältdammarna som anlades i det sandiga området fångade upp sammanlagt cirka 70 ton matjord under de tre åren. 70 ton motsvarar 3-4 lastbilslast med matjord. Det fångades i fältdammen men hade annars runnit vidare åtminstone delvis till dike och vattendrag. 70 ton på bara tre år för det lilla tillrinningsområdet är en betydande mängd och om det är en normal takt på jordförlusten på de aktuella platserna så kan det få betydelse även för bördigheten med tiden.

Fältdammarna på platsen med mo och mjåla fångade upp cirka 40 ton och dammarna på lerjorden bara 2 ton på de tre åren. Fosforhalten i den uppfångade jorden hade ungefär samma fosforhalt som åkermarken den runnit av från. Därför skriver forskarna att det är dit den bör återföras när dammarna en gång måste muddras. Däremot ska den inte ses som ett gödselmedel eftersom näringsstätheten är låg jämfört med gödsel.

Jämför med svenska fosfordammar

Ur ett vattenvårdsperspektiv är det intressant hur effektiva dammarna var på att fånga fosfor. Sandjordsdammarna fångade 0,3-3 kg fosfor per hektar dammyta och år. Motsvarande för mo/mjålaplatsen var 0,01–0,5 kg fosfor per hektar och för lerjorden 0,006–0,1 kg fosfor per hektar.

De brittiska forskarna jämför med två svenska studier av fosfordammar där det ena svenska försöket också rör små dammar och där fångades 0,22 kg fosfor upp per hektar och år. I den andra svenska studien fångades 2,8 kg fosfor men den dammen var större och tog upp hela 2 procent av tillrinningsområdet.

Forskarna avslutar rapporten med att konstatera att det på vissa platser nog inte räcker med åtgärder på fältet för att förbättra markstrukturen i syfte att motverka ytavrinning utan det krävs mer i form av back-up lösningar som smådammar vid fältkanten.

Text: [Markus Hoffmann](#)

Källa: [Keeping agricultural soil out of rivers: Evidence of sediment and nutrient accumulation within field wetlands in the UK](#). Ockenden, Mary C.; Deasy, Clare; Quinton, John N.; Surridge, Ben; Stoate, Chris. Journal of Environmental Management , Volume 135 – Mar 15, 2014

Sidan uppdaterades 2016-03-02 av Sofie Logardt

- [Dela på Facebook](#)
- [Dela på Twitter](#)
- [Dela på LinkedIn](#)

[Skriv ut](#)

Relaterade nyheter

- **Vattenråden på rätt väg**

27 mars 2012 - Genom de nya vattenråden som bildats de senaste åren har dia..

- **Fosfordammar på You Tube — om hur, var och varför**

20 mars 2012 - En nyproducerad film med praktiska råd om anläggning av fosf..

- **Våtmarker en billig åtgärd jämfört med avvecklat jordbruk**

06 mars 2012 - Flöde, näringsbelastning och jordart hade stor betydelse för..

- **Proffsigt dikesunderhåll säkrar dräneringen och förbättrar vattenmiljön**

27 november 2015 - I tyska Niedersachsen anordnar "Landwirtschaftskammer" tills..

- **Svärtaåprojektet: God ekologisk status kräver mix av åtgärder**

04 juni 2013 - Under tre år har ett intensivt arbete gjorts för att minska ..

Kontakt

Redaktör för nyhetsbrevet

[Sofie Logardt](#)

040-41 52 84 040-41 52 84

Greppa Näringen är ett samarbete mellan [Jordbruksverket](#), [LRF](#) och [länsstyrelserna](#).

You'll need Skype Credit